

Els masos, clau en les rutes dels maquis

El mas Portús, a Vallfogona del Ripollès CEDIDA AMICAL ANTICS GUERRILLERS.

Van voler comprar un parell de vestits per a les dues filles del mas Portús, a Vallfogona del Ripollès. Dos vestits únics, bonics, de diumenge, per a la Montserrat, de dotze, i la Maria, d'onze anys. Eren les filles d'en Miquel Gilvuvé i la Rosa Danès, que habitaven la coneguda com la “casa dels pobres”, un dels masos que formaven part de la xarxa de suport dels maquis. “Els acollien i s’hi jugaven la vida”, explica Raül Valls, de l’ Amical d’Antics Guerrillers [<http://www.maquis.cat>] en relació amb la tasca, fonamental, d’aquestes cases, on “els pilars eren les dones”, hi afegeix Miquel Aguirre, director del Museu Memorial de l’Exili (MUME). “Tenim una visió dels maquis molt masculinitzada”, reconeixen tots dos posant en relleu la funció de la dona en la supervivència dels maquis.

“Feien d’enllaç, portaven missatges, subministraven menjar, roba d’abric... i això implicava un risc constant de detenció per part de la Guàrdia Civil”, remarca Raül Valls. Des de l’Amical d’Antics Guerrillers, s’ha fet visible la dona, “la maqui silenciada”, a través d’un documental sobre la història de la masovera d’Oix, Cristina Zalba [<http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/2236993-la-meva-mare-de-lluita.html>] , que va acollir el maqui Antoni Figueres, Crispín.

Segurament com a agraïment, els maquis van voler, a través d’una peça de roba que no es podien permetre a la “casa dels pobres”, embellir l’acció desinteressada, humanitària i arriscada de la família. El 19 de març del 1946 els maquis Joan Platé Vergés i Josep Jové Blaví havien encarregat a Irene Tejeiro Feixas, la neboda d’un altre guia, Miquel Feixas Pagès, la compra dels vestits per a les nenes de mas Portús. En runes, la “casa dels pobres” forma part d’un patrimoni a reivindicar i és un dels valors de la ruta de Prats de Molló a Vidrà, un dels itineraris dels maquis.

El 2019, l’Amical d’Antics Guerrillers va iniciar un projecte de recuperació de la geografia de la memòria i del paisatge i que ha trobat la complicitat del MUME i la Diputació de Girona. El traçat de 75,2 quilòmetres en total està pensat sobretot per fer-se a peu i en quatre etapes. La primera és entre Prats de Molló i l’ermita de Sant Antoni de Camprodon. La segona uneix l’ermita de Sant Antoni de Camprodon i el mas Portús, a Vallfogona del Ripollès. I en la tercera etapa s’arriba fins a Cal Mic, a Vidrà, des d’on es comença la quarta, que arriba al santuari de Bellmunt. En total, unes 23 hores de marxa efectiva, amb un desnivell positiu de 2.901 metres i un de negatiu de 2.175. Aquesta és la tercera ruta dels maquis senyalitzada. Prèviament, se n’havia senyalitzat una entre Prats de Molló i Manlleu i una altra entre la Menera (Vallespir) i Cantonigròs (Osona).

Turisme de memòria La ruta dels maquis s’inscriu en el denominat “turisme de memòria”. Des de l’Amical, Raül Valls hi afegeix la seva vinculació amb l’excursionisme i amb “un patrimoni del país” a reivindicar: “Quan parlem de turisme de qualitat, pensem en les elits i haurien de ser propostes com aquestes.” Va reconèixer que la història dels maquis “s’ha folkloritzat” quan en realitat era un moviment guerriller antifeixista amb molta logística i organitzat i que va fracassar per la falta de suport internacional. L’Amical ha recuperat els senders dels maquis gràcies a la memòria oral que perviu, els informes policials i les cròniques dels maquis, com la de Joan Platé, que portava els vestits quan a l’altura del mas Puigvassall de Vallfogona va topar amb una parella de guàrdies civils i va començar un tiroteig sense víctimes. Va accelerar la fugida a França sense passar pel mas Portús, amagant els vestits pel camí. L’Amical va aconseguir localitzar les germanes, Maria i Montserrat, a la Garrotxa,

però ja havien mort i sense descendència.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 03-07-2024, Pàgina 14

-El Punt Avui. Nacional 03-07-2024, Pàgina 15

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2435403-els-masos-clau-en-les-rutes-dels-maquis.html>